

Роман ЧЕРШТА
студент 3 курсу ІТФ
Науковий керівник:
канд. техн. наук, доцент Микола СУПРОВИЧ
ЗВО «Подільський державний Університет»
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В зв'язку з введенням в Україні військового стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [1], Державна служба України з питань праці (Держпраці) прийняла низку документів, які регулюють виконання трудових (посадових) обов'язків в результаті ведення бойових дій, зокрема питання щодо випадків травмування (поранення) та загибелі громадян України, які сталися або можуть статися під час війни.

Досвід, набутий за час подій на сході нашої країни у 2014-2015 роках, знайшов своє втілення у постанові Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 [2]. Було внесено необхідні зміни та викладено порядок розслідування та обліку нещасних випадків (НВ), професійних захворювань та аварій на виробництві (далі – Порядок) у новій редакції.

Враховуючи нагальну потребу до зміни переліку подій, що призвели до НВ, гострих професійних захворювань (отруень), аварій на виробництві, було додано такі події суспільного життя як оголошена та неоголошена війна, терористичний акт, протиправні дії третіх осіб тощо. Логічне, що НВ, які трапляються з працівниками під час виконання ними трудових (посадових) обов'язків внаслідок вищезазначених подій, незалежно від наявності при цьому впливу небезпечних, шкідливих або інших виробничих факторів, підлягають розслідуванню згідно з вимогами Порядку.

Держпраці розроблено та надіслано на погодження до Міністерства економіки України проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання розслідування нещасних випадків в умовах воєнного (надзвичайного) стану», яким передбачено удосконалення процедури проведення розслідування НВ на виробництві, що сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків внаслідок воєнних (бойових) дій, зокрема, бомбардувань, ракетних та артилерійських обстрілів, мінувань територій та приміщень, здійснення масових терористичних актів, що супроводжується загибеллю людей чи руйнувань особливо важливих об'єктів життєзабезпечення тощо. Для цього чинний Порядок доповнено новим розділом «Процедура розслідування

нещасних випадків в умовах дії режиму воєнного (надзвичайного) стану». Розглянемо ці зміни:

1. Урегульовано порядок організації роботи комісії з розслідування (далі – комісія). Зокрема, зазначено, що засідання комісії вважається чинним, якщо на ньому присутні більшість її членів. Участь голови комісії у засіданні комісії є обов'язковою. Прийняття рішень, складання та підписання документів за результатами засідання комісії здійснюється присутніми на її засіданні членами комісії. Запроваджується можливість *дистанційного* проведення засідання комісії з використанням засобів конференц-зв'язку та підписання документів шляхом накладання електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису такої особи. Інформація про хід проведення розслідування та його результати може подаватися в електронній формі (про це необхідно зазначати в протоколі засідання комісії).

2. У разі не встановлення або неправильного встановлення причин настання НВ, невизнання НВ пов'язаним з виробництвом за наявних обставин, за яких НВ визнається пов'язаним з виробництвом, не встановлення або неправильного встановлення осіб, які допустили порушення вимог нормативно-правових актів з охорони праці, не розроблення плану заходів щодо запобігання подібним випадкам термін додаткового спеціального розслідування збільшено до *10 робочих днів* (у попередній редакції – 5 днів). Водночас спеціальна комісія може вмотивовано відхилити необхідність проведення такого розслідування.

3. Передбачено можливість продовження терміну складання роботодавцем форми Н-2 «Відомості про наслідки нещасного випадку...» до нормалізації ситуації та створення належних умов для проведення розслідування.

4. Порядок доповнено новим розділом «Процедура розслідування нещасних випадків в період дії правового режиму воєнного (надзвичайного) стану в Україні або окремих її місцевостях», який поширюється на випадки, що сталися з працівниками підприємств під час виконання трудових обов'язків внаслідок воєнних (бойових) дій (бомбардувань, ракетних та артилерійських обстрілів, мінувань територій та приміщень, захоплення в полон, здійснення масових терористичних актів, що супроводжується загибеллю людей чи руйнуванням особливо важливих об'єктів життєзабезпечення. Такі випадки підлягають тільки спеціальному розслідуванню (незалежно від ступеня тяжкості травм) за місцем їх настання.

5. Зменшено кількісний склад комісії та коло її обов'язків. До складу комісії входять:

- посадова особа територіального органу Держпраці (голова комісії);
- представник робочого органу Фонду;
- представник військово-цивільної адміністрації (місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування).

У разі потреби до участі в розслідуванні може бути залучений роботодавець або його представник.

6. Введено другу (спрощену) форму Н-1, в якій, вилучено графи:

- «Стаж роботи (загальний; на підприємстві; за професією (посадою));»
- «Дата проходження (навчання за професією чи роботою; перевірки знань з охорони праці);»
- «Дата проведення інструктажів з охорони праці (вступного, первинного, повторного, цільового);»
- «Дата проходження медичного огляду (попереднього, періодичного);»
- «Дата проходження професійного добору»;»
- «Перебування потерпілого в стані алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння згідно з медичним висновком» (проведення відповідних досліджень не передбачено);»
- «Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії»;»
- «Особи, які допустили порушення вимог законодавства з охорони та гігієни праці»;»
- «Заходи щодо запобігання подібним НВ».

7. Зменшено кількість документів матеріалів розслідування з 26 до 11.

У разі неможливості утворити комісію та провести розслідування (спеціальне розслідування) через загрозу життю та здоров'ю членам комісії роботодавець та відповідний територіальний орган Держпраці максимально збирають, фіксують і систематизують інформацію, що надходить або стає відомою про НВ на виробництві, з метою подальшого його розслідування згідно з вимогами Порядку після нормалізації ситуації.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні / Указ Президента України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення 14.10.2022 року).
2. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві / Постанова Кабінету Міністрів України №337 від 17 квітня 2019 року: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF> (дата звернення 14.10.2022 року).